

ประชุมการจัดการความรู้
ณ ห้องประชุมสบันงา
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง
วันที่ 6 ก.ค. 60 เวลา 9-16 น.

กลุ่มวิชาการ

กลุ่มวิชาการมีการนำเสนอรูปแบบการสอนที่หลากหลายวิธีที่สอดคล้องกับการเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยสรุปประเด็นต่างๆ ดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based Learning: TBL) เป็นรูปแบบการสอนที่เพิ่มความหลากหลาย เพิ่มคุณลักษณะ ทักษะและความรับผิดชอบของนักศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในองค์ความรู้ของผู้สอนแต่ละท่านที่อาจแตกต่างกัน ทั้ง Pre class / In class / Post class ซึ่งควรมีการจัดสอบ OSCE เพื่อวัดผลภาพรวมของวิชา และการเรียนในรูปแบบนี้จะเน้นการวัดมาตรฐานผลการเรียนรู้ หรือ LO 4 การทำงานเป็นทีม (อ.ดร.ศรีประไพ)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) เป็นการวางรากฐานการเรียนรู้ เน้นการออกแบบการสอนและการประเมินผลที่ชัดเจน โดยนักศึกษาต้องมีความรู้และทัศนคติที่ดีในการเรียนในรูปแบบนี้ รวมถึงเทคนิคการสืบค้นข้อมูล รวมถึงผู้สอนต้องสร้าง trigger ให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ มีการคล้อยผู้เรียนที่เก่งและอ่อนภายในกลุ่ม และควรมีการกำหนดตารางการเรียนที่ชัดเจน รวมถึงมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โดยเฉพาะการมีระบบ Internet ที่เอื้อต่อการสืบค้น (อ.ศิริวรรณ)

การจัดการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation-based learning: SBL) โดยจะมีการสร้างสถานการณ์จำลอง มีการ debrief และสะท้อนคิดผู้เรียน ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งอาจจะมีบางคนที่ได้เข้าเล่นในห้อง SIM และมีอาจารย์ที่อยู่นอกห้องคอยสังเกตพฤติกรรมและทักษะต่างๆที่ผู้เรียนได้แสดงออกตามโจทย์สถานการณ์ที่กำหนดให้ (อ.จิราพร ป)

การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry – based learning: IBL) เป็นการวัดสมรรถนะการสืบค้นเป็นหลัก (วัด LO 4) เน้นการสร้างคำถาม การเตรียมคำถาม การค้นคว้าหาคำตอบ และการสรุปคำตอบ โดยนำมาใช้ในรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 (อ.อุษณีย์)

หลังจากการนำเสนอการเรียนรู้อยู่ในแต่ละรูปแบบ ได้นำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายดังกล่าวควรมีการวางรากฐานตั้งแต่ปี 1 (Learn how to learn) ว่าจะมีการวางแผนวิธีการเรียนการสอนอย่างไร (how to) ในแต่ละปีที่สูงขึ้น (อ.ดร.ถาวร) และกระบวนการเรียนแต่ละรูปแบบทั้ง TBL, PBL, SBL, IBL นั้นมีกระบวนการบางอย่างที่คล้ายกันน่าจะนำมาปรับกลวิธีการสอนที่หลากหลายนั้นให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือมีรูปแบบที่ชัดเจนของ

วิทยาลัยฯ (อ.ดร.นงลักษณ์) และไม่ควรถูกจะมีรูปแบบการสอนดังกล่าวในชั้นปีที่ 3 เพียงชั้นเดียว เพราะผู้เรียนจะรู้สึกเหนื่อยและล้าเพราะที่ผ่านมามีชั้นปีที่ 3 ต้องใช้รูปแบบการเรียนที่หลากหลายในหลายรายวิชาในชั้นปีเดียวกัน (อ.จิราพร ป.)

สิ่งสำคัญคือโจทย์สถานการณ์ของไทยที่เป็นอยู่ยังเป็นโจทย์ที่ไม่ใช่สถานการณ์เสมือนจริง (โจทย์แห้ง) น่าจะนำโจทย์ที่สร้างเป็น Clip VDO หรือพัฒนาจนถึงขั้นเป็น Role play มาใช้เพื่อให้มีความสมจริงมากขึ้น เพราะการใช้สถานการณ์เสมือนจริงจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคำถามขึ้นมากกว่าโจทย์แห้งและไม่จำเป็นต้องทำเป็นกลุ่มเล็กเท่านั้นกลุ่มใหญ่ก็สามารถทำได้โดยอาจจะใช้เป็น Standardize patient (อ.วนิดา) ในต่างประเทศโจทย์สถานการณ์ส่วนใหญ่จะให้นักแสดงรับจ้างทำหน้าที่สร้างโจทย์เสมือนจริงโดยเฉพาะ รวมถึงมีการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค่อนข้างมาก เช่น มีชั่วโมงให้นักศึกษาดูเนื้อหาออนไลน์ก่อนเรียนหลังจากนั้นจึงมีชั่วโมงที่ผู้เรียนต้องพบกับผู้สอนโดยใช้คำถามกระตุ้นกระบวนการคิดหรือมีการใช้คำถาม Online ในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดทางวิชาการเมื่อผู้เรียนพบปัญหา (อ.ศิริวรรณ) นอกจากนี้กระบวนการเรียนควรจะมีช่วงระยะเวลาที่สัมพันธ์กันกับกระบวนการสอนที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (อ.นิชกานต์) สำหรับการสืบค้นทางวิทยาลัยได้มีการจัดซื้อฐานข้อมูลของ CINAHL และมีทั้ง e-book หรือ Nursing reference ที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และจากการที่ได้ไปศึกษาดูงานที่ วพบ. สระบุรี พบว่า มีการใช้วิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ในทุกรายวิชา มีการเตรียมนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ในการเรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น (อ.ดร.รุ่งกาญจน์)

ในการใช้รูปแบบการสอนจริงๆ วิทยาลัยควรกลับมามองว่า น่าจะมีการหารูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ โดยนำข้อดี-ข้อเสียของแต่ละรูปแบบมารวมกัน เพื่อจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดียวกัน และจะดีหรือไม่กับการสร้างจุดเด่นเพียงหนึ่งเดียวกับการเรียนการสอนแบบใดแบบหนึ่งให้เป็นต้นแบบดีกว่าการใช้ทุกรูปแบบที่หลากหลายนั้น (อ.อภิรดี) แต่แนวคิดนี้ก็กลับมีความเห็นที่ขัดแย้งคือ การนำข้อดีของแต่ละรูปแบบมาใช้ไม่น่าจะใช้แนวทางที่ถูกต้อง แต่การเรียนการสอนที่หลากหลายต่างหากจะเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และทางวิทยาลัยควรจะมีการเตรียมวิธีการสอนที่หลากหลายในปี 1-2 แม้จะเป็นเพียงวิชาพื้นฐาน แต่ก็สามารถใส่สิ่งต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์เข้าไปได้มากกว่ามาเร่งตอนปี 3 ควรจะมีการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายมากกว่าการเรียนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งรูปแบบแต่ละรูปแบบอาจจะไม่ได้ตอบโจทย์ในทุกประเด็นเสมอไปซึ่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่หลากหลาย มีการเรียนการสอนในแต่ละวิธีที่ส่งเสริมให้เกิดการมาตรฐานผลการเรียนรู้ (LO) ที่แตกต่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องหาคำตอบร่วมกันที่ชัดเจนและหาจุดเน้นที่ต่างกันจึงจะเหมาะสมกว่า (อ.ดร.ศรีประไพ)

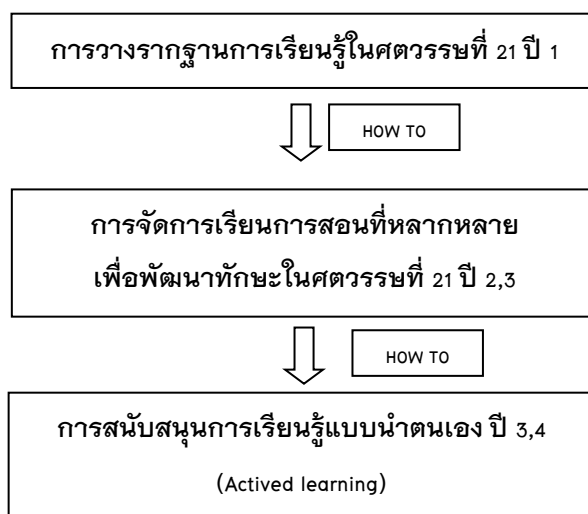
วิทยาลัยควรมีการใช้ศักยภาพของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้โปรแกรมการช่วยสอน การช่วยเหลือการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งมีตัวอย่างจาก วพบ. สวรรค์ประชารักษ์ ที่เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนสามารถทำงานและช่วยเหลืออาจารย์ในเรื่องการ

เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อ.ดร.นงลักษณ์) และที่สำคัญเราควรสร้าง Brand ในเรื่องระเบียบวิธีการสอนเพื่อป้องกันความเป็นวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง (อ.บุญศรี) ซึ่งอยากเสนอให้ทางกลุ่มวิชาการมีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองอัตลักษณ์ของวิทยาลัยด้วยเพื่อสร้าง Brand ดังกล่าว (อ.ดร.ถาวร) โดยมองภาพรวมของรูปแบบการสอนในภาพรวมทุกชั้นปีจะเกิดประโยชน์มากกว่า (อ.จิตตวีร์) มีประเด็นแลกเปลี่ยนสำหรับตัวอย่างของการเรียนใน วพบ.จักรีรัชพบว่า มีการเรียนการสอนแบบ Outdoor Adventure Program โดยผู้สอนจะมีการสร้างคำถามเพื่อให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งในห้องสมุด มีสื่อหรือมีการตอบคำถามผ่านทาง Social Media เช่น Line / Facebook มีการให้นักศึกษาเข้าไปทำข้อสอบ Online รวมถึงมีการใช้นวัตกรรมช่วยสอน เช่น หุ่นสำหรับการดูเศษหะ หุ่นสำหรับการทำแผล Short drain เป็นต้น (อ.เยาวลักษณ์)

โดยสรุปการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบจะพบว่า TBL เน้นการทำงานเป็นทีม PBL เน้นการคิดวิเคราะห์ SBL เน้นการปฏิบัติในสถานการณ์จริง IBL เน้นการสืบค้น ซึ่งก็มีข้อดีที่แตกต่างกันตามแต่ละ LO (อ.ดร.ถาวร) ซึ่งควรจะมีกาพัฒนากระบวนการคิดและนำมาใช้ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ควรมีการวางแผนและพิจารณาร่วมกันว่าจะนำมาใช้ในรายวิชาใด ชั้นปีใด เป็นต้น (อ.ดร.ศรีประไพ) สำหรับวิชาการบริหารการพยาบาลนั้นได้นำ PBL มาใช้ในการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน ซึ่งพบว่าสามารถนำมาวัดในเรื่อง LO 3, LO 4 และอยากจะเน้นให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น เพราะที่ผ่านมากบุคลากรด้านสาธารณสุขในบางพื้นที่ยังขาดการทำงานในเชิงคิดวิเคราะห์ในการดูแลผู้ป่วยอยู่ (อ.สุมิตรา)

บทสรุป แนวทางการเรียนรู้ (Learn how to learn) ของกลุ่มวิชาการแต่ละรูปแบบการสอนนั้น ควรจะมีการวางแผนว่า การสอนแต่ละวิธีนั้นตอบโจทย์ LO ใด ซึ่งที่ผ่านมาเราใช้การเรียนการสอนและมีการสอบวัดผู้เรียนด้วย OSCE โดยใช้เพื่อประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เกิดคำถามขึ้นมาว่า “การสอบ OSCE ทำให้รู้สึกเหนื่อยกับการประเมินผลหรือเหนื่อยที่กระบวนการเรียนการสอนมากกว่ากัน” (อ.ดร.ถาวร)

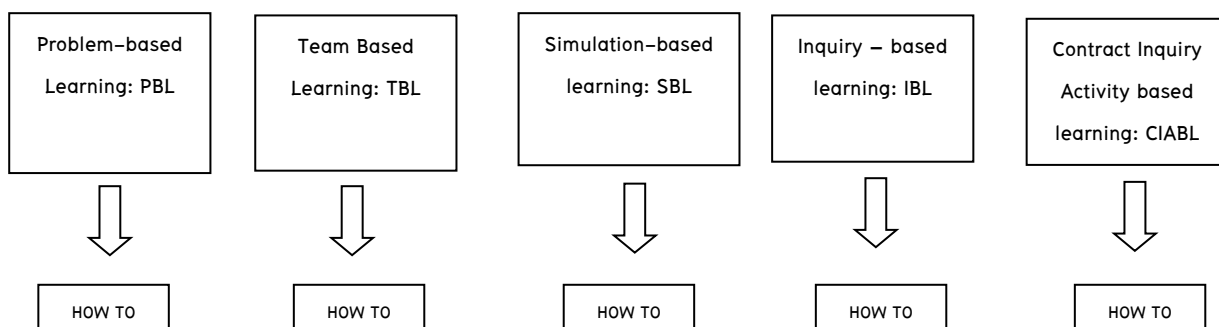
อ.ดร.ถาวร ได้สรุปสิ่งที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นแผนภาพดังนี้

ตัวอย่างตารางการวางแผนการพัฒนาวิชาที่สอดคล้องกับ LO
และระเบียบวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

รายวิชา	LO ที่มุ่งเน้น	ระเบียบวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

อ.ดร.ณัฐจักรณ์

อ.ดร.ยงยุทธ

ผู้เรียบเรียง